

mint ez a keresetlevélre nézve kívántatik. (1868. 54. §. 64. 65.)

A szavatos tehát követelheti az állítólagos szavatossági alap kimutatását.

E jogot az ellenfél megváltozott törvénykezési viszonyaink jelen állapotában már nem használhatja, mivel azon kérdés, hogy van-e helye a szavatosságnak vagy nincs, hozzá nem tartozik; — ez az ő valódi igényeiben változást nem tesz. A szavatossági ügy oly viszony, mely csak az erre jogosultat és kötelezettet érdekli, — a főperben álló ellenfelet azonban „szoros jog” szempontjából nem érdekelheti.

De előbbi eljárásunk szerint azon esetben, midőn alperes szavatosra utalt, — *felperes is követelhetette*, hogy a hivatkozó az állítólagos szavatosságot bizonyítsa és magára, illetőleg birtokára alkalmazza, különben bírói ítélet által elmellőztetett (ttk. I. 74. 75.; dec. 1. 4. 5. 9. 11. 13. de evict. dec. 2. 5. de ingess.).

Mennél többen vannak ugyanis — mondja Geörch Illés — a perlekedő felek, annál több kérdések adhatják elő magukat, melyek a pert tovább huzzák, vonják. Azért is igen készek az alperesek a szavatossághoz ragaszkodni, akár légyen helye, akár sem, — csak hogy annak színe alatt tovább késleltessék a per kimenetelét. Ennek meggátlása végett nem elég az alperesnek maga részéről magát azzal támogatni, hogy szavatos van: hanem, mielőtt annak megidéztetését a bíró elrendelné, kényszeríthetik a felperes által, hogy az állított szavatosságot bizonyítsa be. Sőt, „noha a perbe idéztetett szavatos a szavatosság terhét önként felvállalja”: de ha felperes azt feszegetvén, az alperes sem a törvényből, sem kötésből be nem bizonyíthatja, legottan bírói ítélet által elmellőztetik. (Honnyai törvény III. könyv 31. §.)

Ha felperes az alapkeresetben szavatosának perbe hívását elmulasztja: a szavatos elleni kereset külön perre tartozik.

Ez esetben önhibájának tulajdonítsa, ha mind alperes, mind utóbb majd szavatos ellen is a külön-külön alkalmazott perben meg fog bukni.

Ilyenkor ugyanis a szavatos felperes ellenében mindazon kifogásokkal élhet, melyek a korábbi perben alperes ellen fölhasználtatni elmulasztattak; — és a kárpótlási teher alól annyiban menekülhet, mennyiben ítéletileg kimondatik, hogy ha e kifogások alperes ellen a korábbi perben is felhozattak, *kedvezőbb* bírói határozat hozathatott volna.

Ezen tétel azonban megfordítva is áll; — mert ha szavatos a kellő időben történt megidéztetés dacára sem teljesíti a jótállást, illetőleg a kitűzött időre meg nem jelenik, — minden innen eredhető s igazolt kárt pótolnia kell, habár különben arra nem is lett volna kötelezve.

Hogy a felperes a szavatossal együtt állhat perben: ezen intézkedés már azért is czélszerű:

mert a szavatossági kérdés egyidőben döntethetik el a per tulajdonképi fő tárgyával. Ily módon pedig a perek száma kevesbítettik, s azután,

mert ezen körülmény felperes állását könnyíti, — a szavatos adhatván felvilágosítást oly tények és bizonyítékok iránt, melyeket különben felperes maga kifejteni és előállítani aligha lett volna képes.

Dr. HERCZEGH MIHÁLY,
győri jogtanár.

(Folyt. köv.)

Törvényjavaslat

az államtisztviselők nyugdíjazásáról, valamint azok özvegyeinek és árváinak ellátásáról.

(Vége.)

56. §.

Kivételek.

Az 55. §. rendelete alól csak a már nyugalmazva volt, de később polgári államszolgálatban állott katonatiszt szülőtlenn árvái vétetnek ki, kik atyjuknak katonai szolgálata minősége szerint a katonai nyugdíjszabályok értelmében már magasabb összegre nyertek ellátási igényt, mint a mely nekik az 55. §. értelmében járna, ezek a már nyert kedvezőbb igény alapján látandók el.

57. §.

Nevelési pótlékok többletének felosztása szülőtlenn árvák között.

Midőn az atyátlan árvák anyjuk újra férjhezmenetele alkalmával, vagy szülőtlenn árvák szüleik halálakor az özvegyi ellátás felét tevő árva ellátási összegben részesítendők, az anya azonban gyermekei számára nevelési pótlékokat huzott, melyek összege az árva ellátási összeget felülmúlja, ezen többlet a gyermekek között akkép osztandó fel, hogy nekik csak az anyai ellátás fele maradjon az együttes árvaellátási díj fejében, a nevelési pótlékok összegének többlete pedig közöttök fejenként felosztatik, és ezen többleti rész-összeget mindegyik árva addig huzza, míg a 46. §-ban meghatározott kort el nem érte.

Az együttes árva ellátási díj a legfiatalabb árva szabályszerű korának eléréseig utalványozandó.

58. §.

Szülőtlenn árvák temetési pótléka.

Azon szülőtlenn árvák, kik az 53-ik §. értelmében ellátási igénynyel birnak, szintén kapnak temetési pótlékot, az 52-ik §-ban meghatározott összegben, ha azon feltételek és körülmények fennforognak, melyek között azt anyjuk kapta volna, ha még atyjuk előtt meg nem halt vagy arra való igényét bármi okból is el nem vesztette volna.

59. §.

A szabályszerű kort meghaladott árvák temetési pótléka.

A temetési pótlék azonban a szabályszerű kort meghaladott azon árvának is engedélyezhető kivételesen, ki sem végkielégítésre, sem állami folytonos ellátásra igényt nem tarthat; ha atyja halálakor vele egy háztartásban élt, és oly szegénységben maradt hátra, hogy atyja temetési költségeit, sem annak hagyatékából, sem saját netáni egyéb vagyonából fedezni nem képes.

VII. A nyugdíjakat és állami ellátást illető különös rendeletek.

60. §.

Az állami ellátásra való igény támasztásának ideje, módja és helye rendeletileg szabályoztatik.

Mikor, mi módon és hol kell a nyugdíjra és az állami ellátásra való igényt támasztani? és ezen igényt bizonyítani? Mindezt a miniszterium rendeletileg szabályozandja.

61. §.

A nyugdíj élvezetének kezdete tisztviselőknél.

Azon államtisztviselők, kik nyugdíjaztatásuknak ő Felsője vagy az illetékes hatóság által történt elrendeléseig kötelességszerű szolgálatot teljesítettek, az ideiglenes vagy végleges nyugdíjt az azon napra következő hónap első napjától kezdve huzzák, a melyen a tényleges szolgálatból kiléptek, és tetteges fizetésük megszüntetett; azon tisztviselők pedig, kik betegség vagy más ok miatt szolgálatot már nem tesznek, a nyugdíjaztatásukat kimondó végzés keltére következő hó első napjától.

62. §.

Az ellátás élvezetének kezdete özvegyeknél.

Az özvegynek ellátása, valamint a gyermekei számára adott nevelési pótlék az elhalt férj tetteges fizetése vagy nyugdíja megszüntetésének napjától jár.

Az apa halála után született gyermek számára a nevelési pótlék azonban 45. §. értelmében születése napjától kezdve jár.

63. §.

Az állami ellátás élvezetének kezdete szülötlen vagy olyakul tekintett árvák részére.

Szülötlen vagy olyakul tekintett árvák állami ellátása vagy az atya fizetésének, vagy nyugdíjának, vagy pedig az anya ellátásának bármi okból történt megszüntetése napjától kezdődik.

64. §.

A nyugdíj és állami ellátás rendes tartama.

A 61. 62. és 63. §§-ban említett járandóságok rendszerint azon egyénnek halálával szűnnek meg, kinek, vagy a ki számára azok adattak, ha az illető egyén még a fizetési hátárnap előtt hal meg; ha pedig ezen nap után hal meg, akkor a járandóság a halálozási hónap végével szűnik meg.

65. §.

A nyugdíj és állami ellátás előbb megszüntének esetei.

A nyugdíj és állami ellátás élvezete azonban az illető egyén halála előtt következő esetekben szűnik meg:

1. ha ideiglenesen vagy véglegesen nyugalmazott tisztviselő újra tetteges államszolgálatra alkalmaztatik;

2. ha az özvegy újra férjhez megy, az államtól végkielégítést, vagy az állam felügyelete alatt álló és az államtól segélyezett nyilvános intézetben ellátásának megfelelő javadalmazási állomást nyer;

3. a gyermekek nevelési pótléka azon nappal szűnik meg, a melyen a 46. §-ban meghatározott kort elérték, vagy még azelőtt valahol másutt ellátásban részesültek;

4. a szülötlen, vagy olyakul tekintett árváknak mind az együttes árvadij élvezéséhez, mind az 57. §-ban említett és fejenként felosztott nevelési pótlék-többlet-hez való joguk megszűnik:

a) minden egyes gyermekre nézve a 46. §-ban meghatározott kor elérésekor, vagy még az előtti másutt való ellátásukkor,

b) mindnyájukra nézve azon napon, a midőn közülök már egy sincs az épen említett koron alul ellátatlanul; végre

c) ha anyjuk második férje halála folytán újra már

előbb élvezett özvegyi ellátásba és a gyermekek számára adva volt nevelési pótlékok élvezetébe visszalép.

66. §.

Mi értetik a gyermekek máskénti ellátása alatt.

A gyermekek máskénti ellátása alatt az értetik, ha:

g y e r m e k e k

1) a rendes hadseregbe lépnek, és ott fizetést vagy zsoldot kapnak;

2) papnöveldebe, kolostorba vagy az államtól javadalmazott nyilvános nevelő-intézetbe lépnek, hol beléptüktől kezdve egész kilépésükig a tanoncok minden szükséglete az intézet alapjából fedeztetik;

3) ha fizetéses nyilvános- vagy magán-szolgálatot, ösztöndíjat, vagy valamely hatóságnál napi-díjat kapnak;

4) ha iparosnál, kereskedőnél vagy művésznél stb. úgy fogadtatnak fel, hogy minden szükségletük fedezve van;

l e á n y g y e r m e k e k, ha:

a) férjhez mennek,

b) apácza zárdába, vagy

c) valamely női alapítvány javadalmába, vagy

d) fizetéses nyilvános- vagy magán-szolgálatba lépnek.

67. §.

A nyugdíj és állami ellátás elvesztése.

A nyugdíj vagy nevelési pótlékot vagy árva díjt mind az ideiglenesen vagy véglegesen nyugalmazott tisztviselők, mind azok özvegyei és árvái elvesztik, ha ezen felsorolt egyének valamelyike:

1) becstelenítő büntény miatt az illetékes bíróság által elítéltetik.

E tekintetben a tisztviselőkre nézve alapelvül szolgáljon, hogy oly büntény elkövetése, mely miatt tettegesen szolgáló tisztviselő a szolgálatból el lett volna bocsátandó, az állami ellátás igényeinek elvesztését mind a tisztviselőre magára, mind családjára nézve vonja maga után.

Annak megítélése: hogy ily minőségű-e az elkövetett büntény? tisztviselő illetékes hatóságára tartozik.

2) Ha engedély nélkül egy éven túl, vagy engedély esetében az engedély tartamán túl tartózkodik a monarchián kívül; végre

3) ellátási igényét mind saját személyére, mind családtagjaira elveszti azon ideiglenesen vagy véglegesen nyugalmazott tisztviselő, ki alapos ok nélkül vonakodik a neki szánt hivatalt elfogadni, vagy magát e célra orvosilag megvizsgáltatni. Kivételt e tekintetben csakis a bírói hivatalnokokra nézve az 1869. évi IV. t. cz. határozatai képeznek.

68. §.

Az állami ellátás élvezetének helye.

Az állami ellátás rendszerint csak a magyar-osztrák állam területén élvezhető, és annak élvezete ott bizonyos helyhez kötve nincsen.

69. §.

K i v i t e l e k.

Ezen rendelet alól kivételnek:

a) azon egyének, kik oly államba mennek lakni, melylyel a nyugdíjak kölcsönös szabad élvezhetése végett államszerződés kötött, és ez érvényben áll;

b) azok, kik a monarchián kívül egy éven túl is tartózkodásra, nyugdíjuk megtartása, vagy arról a monarchián kívül tartózkodás idejére való lemondás mellett engedélyt nyertek.

70. §.

Engedély a monarchián kívül tartózkodásra a nyugdíj élvezete mellett.

Azon engedélyt, hogy valaki nyugdíját vagy az államtól kapott egyéb ellátását a monarchián kívül egy éven túl is huzzassa, az illető szakminiszter javaslatára ő Felsége adhatja meg.

71. §.

Engedély a monarchián kívül tartózkodásra, a nyugdíj élvezetéről lemondás mellett.

Nyugdíjasnak, vagy egyéb állandó ellátást huzó egyénnek a monarchián kívül egy éven túl tartózkodásra engedélyt az illető szakminiszter adhat, ha az illető egy éven túl terjedő távollét tartamára járandóságának élvezetéről lemond.

72. §.

Nyugalmazott tisztviselők magánkereset után láthatnak.

Ideiglenesen, vagy véglegesen nyugalmazott államtisztviselők tisztességes magánkereset után láthatnak a nélkül, hogy nyugdíjukat elvesztenék.

73. §.

Saját szolgálatuk folytán állami ellátással bíró női személyek.

Azon női személyek, kik állami ellátást nem mint tisztviselők özvegyei vagy árvái, hanem saját személyes érdemeik és szolgálatuk után kapnak, azt férjhez menetelük után is megtartják.

74. §.

Özvegyek és árvák járandóságai a férj tartozása miatt le nem foglalhatók.

Azon kincstári követelések, melyek a tisztviselő tettleges szolgálata folytán halála után fennmaradtak, mint például: fizetési előlegek, díjak, számadási térítvények s több eféle, az özvegyek és árvák járandóságaiból nem fedeztethetnek, ha csak az özvegy saját ellátását erre önkényt fel nem ajánlja.

Azok fedezésére csak a tiszti biztosíték és a férj vagy atya vagyona szolgálhat.

75. §.

Özvegyek végkielégítése.

Állami folytonos ellátásban álló, vagy azzal ellátandó özvegyek szabadságában áll újra férjhez menetelük alkalmával kinyilatkoztatni: ha valjon ellátási igényeiket ismétli özvegyességük esetére fenn kívánják-e tartani, vagy pedig ezen igényüket végkielégítés útján megváltani?

Ezen nyilatkozat alapján vagy kiállittatik az özvegy számára az ellátási igényt fenntartó bizonyítvány, vagy pedig neki a kért végkielégítés adatik meg, mely ha az előbbi házasságból az államtól ellátásra igényt tartó gyermekei nincsenek, a szabályszerű özvegyi ellátás 3 évi, — ellenkező esetben pedig annak másfélévi összegéből áll, és egyszer s mindenkorra kiszolgáltatik.

Az özvegy az egyszer tett választástól többé vissza nem léphet.

76. §.

Hajadon árvák végkielégítése.

Államtisztviselők azon hajadon árvái is, kik, habár a szabályszerű kort már meghaladták, ő Felsége kegyelméből kapnak a 49. § értelmében vagy élethossziglan, vagy egészségük helyreálltaig, vagy férjhezmenetelükig állami ellátást, részesülnek azon kedvezményben, hogy férjhezmenetelük alkalmával ellátási igényüket maguknak fentarthatják, vagy pedig végkielégítésüket kérhetik, mely az állami ellátás két évi összegéből áll.

Az egyszer tett választástól az árvák sem léphetnek vissza.

77. §.

Birói foglалás nevelési pótlékra.

A gyermek nevelési pótlékai sem birói foglалás, sem zálogolás tárgyai nem lehetnek.

78. §.

Önkéntes átengedés.

Nyugdíját vagy állami ellátását az annak élvezetére jogosult másnak önként teljesen akkor is átengedheti, ha az 1868. LIV. t. cz. 399. §-a értelmében birói foglалás tárgya nem is lehetne; de nem a gyermekek nevelési pótlékát, valamint a gyermekeknek járó együttes nyugdíjat sem.

79. §.

Ő Felsége kegyelmi joga.

Ő Felségének eddig gyakorlott legmagasb kegyelmi joga annyiban fenntartatik, hogy ezen törvény rendeleteitől rendkívüli vagy különös méltánylatot érdemlő esetekben az illető szakminiszter meghallgatásával, vagy ennek javaslatára mind az ellátási igény megállapítására, mind annak mérvére, mind tartamára nézve áttérhet, a mennyiben az általa ezen törvény rendeleteiről történt eltérés folytán engedélyezett évi összeg a törvényhozás által „kegydíjak“ czime alatt évenként a rendes nyugdíjak összegétől külön megszavazandó összeget meg nem haladja.

Ugyanazért a miniszterium utasittatik, hogy ezen kegydíjakat a rendes nyugdíjaktól külön tartsa nyilván, és mutassa ki.

80. §.

A törvény hatálya.

Jelen törvény évvel lép életbe, és csak az ezen határidő után beálló nyugdíjazási és ellátási esetekre alkalmazható.

81. §.

Az ezen törvény hatályba lépte előtt keletkezett nyugdíjazási és ellátási esetek ezen törvény által érintetlenül hagyatnak.

82. §.

Nyugbérék iránti szabályok.

Az államszolgálatában álló altisztek, szolgák és munkások nyugbérezése iránt külön törvény fog rendelkezni.

83. §.

A törvény végrehajtása.

Jelen törvény végrehajtása a miniszteriumra bízatik.

Lónyay Menyhért, s. k.
pénzügyminiszter.